

VSE TRŽAŠKE ANTIFAŠISTIČNE ORGANIZACIJE OBDOJAJO ŠOLSKO POLITIKO ZVU

ki premešča in odpušča slovensko učiteljsko pred zaključkom šolskega leta

Zastopniki SIAU, Antifašistične mladine, Antifašistične slovensko-italijanske ženske zveze, Italijanske ljudsko-prosvetne zveze, Sloveno-italijanske prosvetne zveze, združena političnih preganjenih, pripravljajo

podlagi jasnih vesti o sodelovanju v premeščenju učiteljske šolske politike, ki jih je odredil najvišji čas načelnik šolskega sveta, da predložijo slovenskim učiteljem, s katerimi stališča jasno kršijo, ne samo vseh juridičnih, temveč tudi težko kršijo, najpreprostejši načel, ki morala veljati za civilizirano upravo;

zatrjujejo, da so ti ukrepi, ki so bili izvedeni nekaj dni pred zaključkom šolskega leta, če jih so odredili didaktično-pedagoške vidiki, težko dojemljivi in nepravični, pa četudi bi jih bila oseba, nevedna v šolski zadevi, in da so torej nepravilno obznanje in obsojenju pravi zaradi tega, da so prišli s strani onega, ki je pooblaščen za vrhovno vodstvo tržaškega šolstva, ki se smatra za zastopnika slovenske kulture zvezdane rešitve na našem ozemlju;

izjavljajo, da je ta najvišji samovoljni postopek, ki je bil že pred časom samovoljno odložen, zopet naša univerza, zopet naša značaja, da dejansko

Gospodarsko sodelovanje med Sovjetsko zvezo in Romunijo

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Prispele v Romunijo 300.000 kg bombaža iz Sovjetske zveze, ki so jih razdelili med romunjske industrije. To je samo en del sodelovanja med Romunijo in Sovjetsko zvezo na gospodarskem področju. Gre za to, da romunjska bombažna industrija, ki je bila zaprti in na ta način brezposelnosti.

Senat ZDA zavlačuje ratifikacijo mirovnih pogodb

Washington, 4. — Senat Vandenberg je ponovno izjavil, da je treba mirovne pogodbe z Italijo čimprej ratificirati. V istem smislu se je izrekel tudi senator Barkley. Dejal je, da so ravno ZDA predlagale večji del klavzul, na katerih je bil možen sporazum. Če bi odklonili te pogodbe, bi sprevrli v nevarnost evropski in svetovni mir.

Oglasili so se tudi nasprotniki ratifikacije. Tako je senator Bridges dejal, da pomeni pogodba z Italijo ščuvanje na vojno in da izroča Italijo v naročje Sovjetske zveze. Z ratifikacijo je dejal, bi Jugoslavija postala gospodar Jadranskega morja. Tudi senator Eastland je strahoval, da Sovjetsko zvezo in Titovo Jugoslavijo.

Zunanji minister Stork je pripravił noto za odbor namestnikov za bivanje italijanske kolonije. Z noto zahteva, naj bi imela Italija možnost povedati svoje mnenje glede kolonij. Agencija »France Presse« poroča, da bo konferenca za italijanske kolonije najbrže odložena na čas po ratifikaciji mirovnih pogodb z Italijo.

Oviro je postavila predvsem ameriška vlada in se posebej senat, ki ratifikacijo zavlačuje.

VIDEMSKO LJUDSTVO obsoja fašistične zločince

ki so v Vidmu napadali garibaldince in partizane ter motili svečanosti proslave republike

Videm, 4. — Časopisje je že pisalo o podvigih tržaških fašistov, ki so na dan praznika republike skušali motiti svečano razpoloženje videmskega ljudstva, ki se je zbralo, da proslavi ta praznik skupno s svojimi partizani, ki so svojo krvjo pripomogli k zmagi nad fašizmom in ki se še vedno borijo za zmago prave demokracije v Italiji.

Svečanosti je med drugimi prisostvoval tudi poslanec Longo. Ob tej priliki so izročili furianski pokrajini zlato svetiljo kot priznanje za partizansko junštvo. Vsi govori so zveneli v smislu borbe proti fašizmu in poudarjali potrebo mirne sožitja z vsemi narodi.

Vse to pa ni šlo v račun šovinističnih drhal, ki je iz Trsta prišla s posebnim vlakom API. Nekateri so skušali strgati zastave z rdečo zvezdo, drugi so po videmskih ulicah napadali garibaldince in s samokresom ranili nekega dečka.

Konec njihovega fašističnemu poskusu je napravila policija, ki jih je polovila in jih spravila na postajo, od koder so morali takoj odpotovati.

Videmsko prebivalstvo se je eno-dušno zgrajalo nad takim zločinskim početjem tistih, ki si upajo nazivati se partizane. Današnji »Lavoratore« objavlja pismo iz Sv. Ivana ob Nadiži (Videm), ki ostro obsoja zločinsko početje tržaških fašističnih kriminalcev v Vidmu. Pa tudi v Sv. Ivanu ob Nadiži, kjer se je vlak, ki jih je vozil v Trst, nekoliko minut ustavil, so dali duska svojemu zločinskemu nagonu in so zahrtno napadli partizana garibaldinca Gilberta Agnolini ter ga tako pretepali, da se je onesvestil.

Pismo poziva voditelja skupine, naj javi imena zločincev, ker bo sicer ljudstvo imelo tudi njega za zločince.

Tudi iz Gradišča pišejo, da se tamkajšnje ljudstvo zgraža, ker so se svečanosti v Vidmu udeležili tisti, ki so se v Trstu in v Istri borili skupno z republikanci proti partizanom in antifašistom. Pismo nasteva nato vrsto bivših fašistov in republikancev, ki so se odlikovali tudi v napadih na prostore Enotnih sindikatov, ter vrsto dijakov, ki so zbirali orožje in pripravljali atentate na antifašiste in partizane. Vsi ti fašistični elementi so prvi zasedli prostor na videmskem trgu in skušali preprečiti udeležitev pri svečanosti pravih garibaldinskih formacij. Razen tega so prepevali šovinistične pesmi, žalili simbole partizanske borbe in izvajali vse partizane.

Gre vedno za iste ljudi, povečini importance, ki so v Trstu napadali »črnce«, v Gorici »titine« in danes napadajo v Vidmu partizane.

Tudi tržaško demokratično ljudstvo ostro obsoja izpade te fašistične drhal in poziva vse, ki jim je na tem, da se dokončno izkorenijo še poslednji ostanki fašizma, naj se združijo v enotno demokratično fronto.

Ogromen požar v Sudetu

Praga, 4. (AFP) — V bližini Decina v Sudetih je izbruhnil ogromen gozdni požar. Ljudski odbor v Decinu je odredil splošno civilno mobilizacijo, ki mora pomagati pri gašenju. Skodo ocenjujejo na sedem milijonov čeških kron. Po požaru uničenih je 150 ha gozda.

Trgovinski razgovori med ZSSR in Italijo

Rim, 4. (AFP) — V Rimu se vršijo razgovori med sovjetsko trgovsko delegacijo in zastopniki italijanskega ministristva za zunanjo trgovino. List »Tempo« smatra, da predstavljajo ti razgovori uvod v uradna pogajanja za dosego trgovinskega dogovora med obema državama.

Delo novinarskega kongresa

Praga, 4. — Na svetovnem kongresu mednarodnega novinarskega društva je bila večerajšnja seja posvečena prošnjam za sprejem opekanih držav v novinarsko organizacijo. Prošnja grškega novinarskega sindikata je povzročila živahno debato, tokom katere je sovjetski delegat glasoval proti sprejemu, in izjavil, da je grško delegacijo poslala fašistična vlada.

Izvršni odbor je večeraj razpravljal o organizaciji odevkov posameznih produkcijskih področij. Kongres je pripravljen h kongresu tudi novinarsko združenje španskih republikancev. Predlog sta zlasti podpirali francoska in sovjetska delegacija, medtem ko so Američani predlagali, naj bi se španskemu republikanskemu novinarstvu v družbeno dovolila udeležba samo kot opazovalcem.

Danes je predsednik Beneš sprejel predsedstvo kongresa pozneje pa je sprejel francoskega delegata Jouhauxa.

Italijanske trdke na zagrebškem velesejmu

Iz Trsta je večeraj odpotovalo več italijanskih trgovcev na zagrebški velesejmu. Na velesejmu razstavlja tudi več italijanskih trvd.

Italijansko žito v FLRJ

Danilovgrad, 4. (Tanjug) — V Crni gori so začeli z žetvijo žita, ki pripada neki italijanski vrsti, ki dozori dvajset dni prej kakor jugoslovansko žito. »Pridelek kaže zelo dobro, in računajo, da bo vrgej povprečno 300 kg na ora.

Sneg v Moskvi

Moskva, 4. (AFP) — Danes je v Moskvi snežilo. To pripisujejo mrzlemu valu s severnega tečaja.

Mučili, mrcvarili, streljali, klali in požigali so nas...

V decembru 1941. leta so italijanski okupatorji ustrelili sedemnajst partizanov.

ITALIJANSKI DELAVCI za sindikalno enotnost

Jugoslovanski delegati so uradno povabili predstavnik italijanskih delavcev v Jugoslavijo

Firence, 4. — Sindikalni kongres v Firenci nadaljuje svoje delo. Po pozdravnih govorih sta v tisk podala tiskopisno poročilo socialisti Lizzardi in komunisti Di Vittorio. Lizzardi je poudaril disciplino, ki jo izkazuje delavski razred. Dejal je nato, da so vse vlade prošle za sodelovanje Splošne delavske zveze, ki je nato pristala. »Mim pa«, je izjavil, »da bi namesto našega sodelovanja želeli našo podrejenost«. Poudaril je tudi, da je prvi pogoj za razvoj italijanskega gospodarstva in za ureditev republike enotnost med kmeti z juga in delavci s severa.

Prečitani so tudi pozdravni govorji svetovne sindikalne zveze, ki poziva italijanske delavce, naj se pridružijo delavstvu vsega sveta v borbi za gospodarske in socialne pravice, za napredek in v borbi proti fašizmu.

Nato je Di Vittorio govoril o razvoju Splošne delavske zveze, ki šteje danes 7 milijonov članov. Poudaril je tudi, da potrebo po sindikalni enotnosti in pripravljen, da se je bil fašizem polist oblasti samo zaradi razcepljenosti delavstva.

Po poročilu obeh tajnikov je govoril demokratski tajnik Pastore, ki je tudi poudarjal potrebo enotnosti. Govoril je o kršitvah vidikov na sindikalno vprašanje ter zahteval razveljavitev dneva, ki govori o potrebi, da delavstvo brani demokratske svobode. To načelo je eno glavnih načel svetovne sindikalne zveze, demokratski sindikalni program pa predvideva njegovo odpravo.

Na koncu njegovega govora so sporočili, da je jugoslovanska delegacija uradno povabila predstavnik italijanskih delavcev v Jugoslavijo.

Govoril je še glavni tajnik Zveze kovinarskih delavcev in uradnikov (FIOM) Roveda, ki je kritiziral Pastorejev govor in osvetlil negativni del demokratskega zadržanja. Poudaril je nato, da italijanski delavci ne bodo dovolili, da bi poleg vojnih dobičkarjev zrastle še dobičkarji v času miru.

Za njim je bolgarski delegat pozdrvil italijanske delavce, v imenu poldruga milijona bolgarskih delavcev, ki so vletali v sindikate. Delo kongresa se nadaljuje.

Seja italijanske vlade

Danes se je prvič sestala šestra De Gasperijska vlada. Se prejšnje je De Gasperi sestel s predsednikom De Nicola.

Ministrski svet je sklenil, da znova loči finančno ministristvo od zakladnega ministristva. Ustanovili so tudi ministristvo za proračun, ki ga bo vodil Einaudi.

ZDA zavlačujejo uničenje atomskega orožja

Lake Success, 4. (AFP) — V odboru komisije za atomsko energijo so razpravljali o popravku k poročilu, ki ga je predložila sovjetska delegacija. Sovjeti so mnenja, da je treba določiti način uničenja atomskega orožja, predno razpravljajo o sistemu kontrole. Nasprotno predlagajo Američani, naj se prej določi način kontrole in šele potem način uničenja obstoječega atomskega orožja. Ameriško mnenje so podpirali delegati Belgije, Avstralije in Kanade. Gromiko je nato izjavil, da Sovjetska zveza ne bo odobrila sporazuma, če bo poročilo, če bo izglasovan ameriški predlog.

Pogajanja med FLRJ in ZDA

Washington, 4. (AFP) — Predstavnik ameriškega notranjega ministristva je izjavil, da pogajanja med ZDA in Jugoslavijo za ureditev vojnih dolgov zadovoljivo napredujejo. Gre predvsem za likvidacijo iz naslova posojila in zakupa.

Moderna klinika v Ljubljani

Ljubljana, 4. (Tanjug) — Petletni načrt predvideva zgraditev moderne klinike za otroke v Ljubljani. Palata bo dolga 50 metrov, imela bo tri nadstropja in bo združena s poslopjem stare klinike, ki jo bodo tudi obnovili. Nova klinika bo opremljena z najmodernejšimi aparati.

SARAJEVO 1947

I. Objavljamo članek dopisnika »Sovjetskega konservativnega tednika« »Die Weltwoche« Roberta Junga, ki je isel 30. maja t. l. čprav se z nekaterimi ugotovitvami avtorja ne moremo strinjati. Članek je zanimiv, ker izraža gledanje in odnos do nove Jugoslavije tako z vidika zapadnega kot z vidika vzhodnega sveta.

Ko sem v Sarajevu vprašal, katera pot vodi k zmagovitosti, mi je odgovoril, da je to pot, ki vodi k zmagovitosti. 1941. padli strel, ki so sprožili svetovno vojno, mi ni prvi trenutek znal nihče odgovoriti. Šele tretja ali četrta oseba mi je znala to povedati. Tisti nam v tisti doba, ki je za nas zapadnjake združen z imenom Sarajevo, izgrata v zavesti nove Jugoslavije same posttransko vlogo. Dijak, ki

kakor se je to dogajalo v dobi med obema vojnama. Ime Sarajevo vzbuja danes pri Jugoslovanih druge predstave. Tujak se nahaja izhodišče »mladinske proge«, dolge skoro 240 km, ki je to kot šestih mesecev zgradila mladina vseh ljudskih republik in vseh slojev in ki bo združevala bosansko industrijsko področje z glavno železnico iz Beograda-Zagreba. Sarajevo iz leta 1947 ne označuje oni mali mostič z izbojenimi pragovi iz leta 1914, marveč ogromna lokomotiva, ki se je izkrcala na beografski Markov trg, kakor naplavalci kit. Na »Principovem« mostu je pričela vojna, tukaj pa naj prične pot v mir, večje blagostanje, v dobo mednarodnega bratstva. Na mladinski pragi, ki do te poletje delali namreč ne samo jugoslovanski dijaki, marveč tudi gostje iz Nove Zelandije, Danske, Francije, Češke, slovaške in drugih dežel.

V »Federalno republiko« Bosno-Hercegovino sem se peljal, ker se v tej nekdanji avstro-ogrski deželi posebno točno odražajo stremeljenja in problemi nove Jugoslavije. Nobeni drugi zvezi državi ne poaveča Beograd toliko posebno — rekel bi skoraj ljubezne pozornosti, kakor Bosni. Za to postopanje so v prvi vrsti merodajni stvarni razlogi. Bosna spada skupno z Madžarsko in Črno Goro med one tri »zaostale« republike, ki jih je treba polagoma dvigniti na isti položaj, na katerem so ostale tri »napredne« republike Slovenije, Hrvaška in Srbija. Središnji položaj Bosne v okviru jugoslovanske federativne države in velike, večnoma se ne izrabljene materialne možnosti te dežele tvorijo posebno pobudo. Razen tega igrajo posebni, celo čustveni razlogi tudi neko vlogo: iz bosanskih gora je Tito vodil osvobodilno vojno, tukaj se je sestel prvi ljudski parlament partizanov, Bosna je dala v odstetih največ borcev za svobodo. Samo iz malega mesteca Drvar izvira okoli 2000 ofitov nove vojske.

V skladu s petletko se bo »industrialna« zmogljivost Bosne do leta 1952, v primeru z današnjim stanjem deseterkrat povečala (medtem ko je v Srbiji povečala samo štirinajstkrat in v Sloveniji samo trikratno). Bosna naj v tem času postane pokrajina, kjer bo preostajalo električna energija

ako se bodo izpolnile zamišljene številke plana, bo Bosna proučevala v petih letih sama toliko električne energije, kolikor je proizvajala danes vse elektrarne Jugoslavije.

Sele oni, ki proučujejo preteklost Bosne, in sicer prastaro in najnovjejo, razume, zakaj je nje. ne prebivalstvo iskreno pristalo na nov režim in da ta pristank ni bil izsiljen.

Novi režim pa je pokazal Bosni toliko iniciative in volje do obnove, da morata povprečni kmet in delavec zlasti pa mladina, uvideti, da je napravila dolgo zameno. V Bosni sem se lahko razgovarjal z mnogimi. Tamkaj zgovoriti še iz avstrijskih časov po nemško. Kavarnar, cerkve, javne zgradbe v svojem masivnem, ne vedno lepem karsnjem slogu spominjajo še na staro cesarsko in kraljevo garnizonsko mesto. Naravno, silasi sem tudi mnogo kritike. Ljudje so mi grajali birokracijo, številne ministristve, množico uradnikov, ki se vmešava v vse, obvezno oddaja poljskih pridelkov, obvezni šole, pouk »brdasto naglo« novih ljudi. Toda najostrejši kritik je priznal dvojje: Prvič, da je

Kajpočenja TELVE pri Vrhovljah

V začetku preteklega tedna so nekje ljudje pobirali telefonsko žico z elektroničnih drogov in smeri od Trsta proti Repentaboru. Vasičani so se zanimali, kdo je poslal te ljudi pobirati žico. Zvedeli so, da jih je poslal tržaška Telve, da bi pobirali žico vse do Stanjeja. Vasičani so odgovorili, da mora žica ostati, ker bo služila Jugoslovani in STO-ju in so zato opozorili delavce, naj prenehajo z delom. Na to intervencijo vasičanov so prenehali s pobiranjem žice.

V četrtek pa so se pripeljali sami Angličani pobirati žico nekoliko dalje od Vrhovljah. Potrgali so s treh drogov žico v razdalji 150 m in jo s kamionom odpeljali.

Izgleda, da so pri Telvi taki tiči, ki bi hoteli čim več državne imovine pobirati z bodočega teritorija STO-ja in teritorija, ki bo spadal pod Jugoslavijo, in jo odpeljati v Italijo. To pomeni najbolj grobo kršitev Devinskega sporazuma, še bolj pa dolocilo mirovne pogodbe, ki jo je podpisala ne samo Italija, temveč tudi Anglija in Amerika, pod katere zaupno upravo se sedaj čona. A še nahaja in katere je odgovorna tudi za vsa podobna početja Telve-ja.

Pregled dela Kulturnega centra

Ob zaključku sezone 1946-1947 so se zbrali na sešalek vsi člani dramskega odseka »Ljudskega kulturnega centra«. Tov. Raul Vinsaviz, ki je umetniški vodja tega odseka, je podal poročilo o delovanju v pretekli sezoni, v kateri so predvajali naslednja dela:

»Prvi maj«, od Petra Gorjaja; »Ljubosumen mož«, od Colonnija; dalje S. Lopezova »Tajnost«, Braccova »Eden izmed pestilnic«, Cehova »Zemlja ponudba«, Radinjeva, »Tudi jaz grem, tovariši«, »Connorsova«; »Rok«, S. Lopezova »Marjo in Marija« in Nicodemijeva »Scampolo«.

K tem delom je treba pripomniti, da so številne literarne večere. K tolikšnemu uspehu so pripomogli vsi člani dramske družine, zlasti pa tehnični vodja Sergij Manfiza in šepetalec Tienji Giordano. Na sešanku so sklenili, da bodo priredili večer v čast svojemu umetniškemu vodji; igrali bodo dramo v treh dejanjih »Nevitna«, ki jo je spisal S. Lopez.

Ponovno so bili izvoljeni Raul Vinsaviz za umetniškega in Sergio Manfiza za tehniškega vodjo, kar tudi Giordano Tienji za šepetalec. Sodelovali pa bodo tov. Nerina Poggi, Ondina Stella, Eta Sabelli, Giordina Jurisic, Ivana Puntar in Gino More, Aldo Lorini, Gino Bonini, Virgilij Glessich, Peter Fabris, in Glauco Gorsia.

Otrok je spal na trgu

Predsedniščin je prejela policija sporočilo, da so našli na trgu Unità spetkega otroka. Ugotovili so, da je bil to nek Viktor Mazzeo, star 9 let, ki je izjavil, da je stanoval v ulici Settefontane št. 99. Pred tremi dnevi pa da ga je zapodila od doma njegova teta. Vsa ta časa so je klatil po mestu in tako so ga predsedniščin že po polnoči našli na trgu Unità.

KULTURA

Razstava češkoslovaške umetnosti

Opazil sem mnogo sorodnosti med češkimi in med tržaškimi slikarji. Zdi se mi, da imajo te sorodnosti skupne korenine. V Trstu se kot pri nas srečujejo dve kulturi, ne zato, da bi se med seboj borili, marveč, da bi našli skupen sporazum, skupno sintezo, ki naj uresniči v najvišji meri občutek svobode, svobode na polju umetnosti.

(iz govora zastopnika CSR ob otvoritvi razstave v galeriji »Scorpiione«.)

Umetniški organizem je taredno občutil instrument za dojanje, dojanje in velikih preobratov v človeški duši. Davno je bila že trepetna misel, da ima vsaka duša, vsaka družbena oblika svoj poseben občutni izraz, svoj stil. Ko se je zdelo, da je zapadna oblika demokracije, »demokracije« na kapitalistični podlagi, se na vsko svoje trdnosti, se je začel v umetniškem ustvarjanju proces, ki troja na zapadu še danes, proces podiranja starih oblik, razkroja forme, nekakšno nihanje med raznimi skrajnostmi ter krčevito iskanje novega.

V drugi polovici prejšnjega stoletja, ko se je po pravici imenoval Paris »secesija«, so se tam pojavili med umetniki prvi znaki novega, slikarji kot Matisse, Cezanne, Renoir, pa tudi Van Gogh, ki so občutili, da je treba stare oblike preoblikovati, da se ne odgovarjajo več našim čutilom, da se je treba podati na novo, neizkušeno pot iskanja novega, kar je bilo pravilnejše, življeno in pravičnejše izraz svoje dobe. V našem stoletju je eno ime povezano z vsemi perturbacijami in preokupacijami v umetnosti: Picasso.

Ta nezadovoljnost s konvencionalnimi oblikami, ki so le še uspavala sito meščanstvo v njegovo smrdljivo zadovoljnost (kot bi dejal Cankar), ta umetniško revolucionarni pokret se je nato iz Pariza kot iz svojega žarišča razširil na vse vetrove. Njegov odblesek smo mogli opazovati prav tako pri slikarjih v Sloveniji kakor pri slikarjih v Italiji ali tu, v Trstu. Opazoma ga tudi na sedanjih razstavah češkoslovaške umetnosti v galeriji »Scorpiione«.

(Konec jutri)

„Razgledi“

Izšla je druga številka revije »Razgledi« s pestro, zanimivo vsebino. Poleg leposlovja — novel in pesmi — prinaša vrsto drugih člankov. Jože Pahor piše o narodni enakopravnosti na Tržaškem o-

TRŽAŠKI DNEVNIK

Protestna slavka v Nabrežini zaradi zaplembe prostorov naših organizacij

Včeraj od 10. ure do pol enajste je bila v Nabrežini protestna slavka zaradi zaplembe prostorov naših organizacij.

Najemnik, Komunistična partija, ima redno najemno pogodbo z lastnikom stavbe. Poleg pisma so mu izročili tudi prepis najemne pogodbe.

Iz razgovora, ki ga je imela delegacija za guvernerja, je razvidno, da je bil gospod guverner v nekaterih rečeh slabo informiran. Tako je na primer tovariš Marković Alojzij, tajnik KP v Nabrežini, v Trstu že od leta 1929. Tovariš Marković ni lastnik nobene hiše, kakor je bil slabo informiran gospod guverner.

Gospod guverner je izjavil, da ni izdal on ta ukrep o zaplembi, temveč nekdo drugi v Trzinu. Objavljeno pa je, da bo stvar raziskal.

Masovni pevski koncert na Opčinah

Sodelujejo vsi pevski zbori Trsta in ozemlja

Dne 8. junija bo največja letošnja manifestacija naše pesmi. Ob tej priliki bomo pokazali vse naše zmožnosti in vso našo disciplino. Pokazali pa bomo tudi vsem tistim, doma in v tujini, ki niso priznati, da ima našo ljudstvo, delavce, kmet in inteligent, kljub petindvajsetletnemu utiševanju prosvetnega dela še vedno visoko kulturo, s katero se lahko ponašajo in na kateri lahko gradijo svojo prihodnost.

Dve leti sta pretekli, od kar je končala svetovna vojna. Naše delovno ljudstvo se je odločno borilo za svojo svobodo na strani zaveznikov. V zahvalo pa nam nudijo isti zavezniki same krivice. Zadnje čase odstavljajo naše najboljše učitelje in prav gotovo jim tudi naše petje ni po volji.

Toda mi bomo peli, peli bomo tako močno, da se bo razlegla naša pesem do poslednjega kotička naše zemlje, da bo segala v poslednji kotiček srca našega delovnega človeka in da bo vzdrnila zakrknjena srca onih, ki ovirajo množice težnje demokratičnih pravic. V naših trenutkih svoje zgodovine je naše ljudstvo vedno prepevalo in je v pesmi črpalo moč, da je vzdržalo in zmaga.

Vsi pevci se naj udeležijo koncerta na Opčinah, kjer bodo peli slovenski in italijanski pevski zbori. Pokazimo uspehe, ki jih je rodilo uspešno skupno delo delavcev, kmetov in delovne inteligence.

Na tej manifestaciji bodo nastopili združeni pevski zbori po posameznih okrajih. Poleg tega pa bomo slišali deset pesmi, ki jih bodo peli vsi pevci iz področja in Trsta.

Koncert bo mogočna pesem naših src, naše volje do življenja in izraz naše pravilne borbe.

Zato vsi na Opčine!

FIZKULTURA

Praznik drsalcev na koleških

Nocoj s pričetkom ob 19.30 bo do 22. ure tržaški košarkarji prijateljsko tekmo z Rdečo zvezdo v Beogradu. Njihove osebe vize z balkanskim iger bomo prinesli v eni prihodnjih številk.

Lestvice balkanskega prvenstva so sledeče:

KOSARKA, moške ekipe:

Madžarska	4	4	0	205:95	8
Jugoslavija	4	3	1	254:135	6
Rumunija	4	2	2	202:173	4
Bolgarija	4	1	3	143:136	2
Albanija	4	0	4	100:355	0

KOSARKA, ženske ekipe:

Madžarska	4	4	0	189:37	8
Bolgarija	4	2	2	72:64	4
Jugoslavija	4	2	2	70:96	4
Rumunija	4	2	2	58:107	4
Albanija	4	0	4	0:80	0

(Albanija je predala vse tekme brez broja z 0:20.)

ODBOJKA, moške ekipe:

Jugoslavija	4	4	0	12:4	8
Rumunija	4	3	1	11:4	3
Bolgarija	4	2	2	9:7	2
Madžarska	4	1	3	4:10	1
Albanija	4	0	4	1:12	0

ODBOJKA, ženske ekipe:

Jugoslavija	4	4	0	8:0	8
Rumunija	4	3	1	6:2	3
Bolgarija	4	2	2	4:4	2
Madžarska	4	1	3	2:6	1
Albanija	4	0	4	0:8	0

Opozorilo kopalcem

Pristanjsko poveljstvo javlja, da se smejo kopalci kopati samo v kopalščih in na obali med občinskimi kopalščem in križiščem ceste Tržič-Miramur v Barkovljah. Ne smejo se kopati v pristanišču Cedaš, na valovitu, na Trajanovem obrežju, v velikem kanalu, v carinskem pristanišču, v pristanišču v Barkovljah ter na barkovljanskem obrežju do občinskega kopalšča in ne v lesnem pristanišču pod Skednjem. Prekršilci bodo kaznovani z globo od 500 do 2000 ltr.

— Treba je zbuditi moža, Murlin, — je dejal Božanov.

Velikanskega Galulina je bil spaneč krepkeje obvladal kot ostale. Privdignil se je, sedel ter se ponovno zaril z obrazom v mehko stelo iz borovih vej. Potresli so ga.

— K orožju! V vrsto! — je ukazal Božanov.

Pregledal je malo vrsto, stopil proti menji in raportiral.

— Sporočite moji ukaz, — sem dejal.

— Torej, tovariši, — je začel Božanov, ko se je bil približal stroju, — Bataljon je obkolejen.

Nato je tiho kot dolezel iznesel točko za točko. Zavzeti položaj za obrambo v obroču, ne predajati se, varčevati z municijo, opirati ogenj samo na gotovo, streljati do predzadnje krogle, poslednjo pustiti zase.

— Zadnjo prihraniti zase, — je pričel, kot da bi meril besede, ponovil, — Če hoče živeti, se bori do poslednje kaplje krvi.

Pri Božanovu so se sem pa tja pojavljali afotizmi. Pogleda, mimogrede je povedal besedo; in v njej — filozofija, modrost. Opažal sem to v vojni ne samo pri njem. Pravi vojak, pri katerem se v vojni, v borbi, stavljajo v gibanje vse možganske stanice, lahko pove modro misel. Toda samo pravi vojak.

Božanov je nadaljeval:

— Imamo topove, mitraljeze, imamo bratstvo v borbi. Poskušaj, približaj se nam.

Dejal sem:

— Razložite, tovariš politruk, oddelku nalogo.

Božanov je brez naglice pojasnil, da bo treba oditi v nemško cono po topove, ki so bili zapuščeni v gozdu.

— Odmor, — sem dejal, ko je končal. — Pripravite se. Pregledajte orožje. Zberite stvari. Določite najprej stopite sem.

(Se nadaljuje)

Navodila

Vsi penci in pevke morajo 8. junija na Opčine. Ravno naj se po sledečih navodilih:

Prevozi oddaljenosti pesniških zborov se bodo vršili s kamioni, bližnji pa naj se poslužijo pešpoti, odnosa tramvajev. Kamioni bodo vozili iz sledečih krajev ob spodaj navedeni uri:

- a) Za Skofjo, Sv. Barbara in Planje ob 11. uri iz Skofje.
- b) Za Mačkovoje Domjo, Dolino in Boljunc ob 11. uri iz Boljunca.
- c) Za Lonjer, Boršt in Rimanje točno ob 12. uri dva kamiona iz Ključa (pri Katinarju).
- d) Za Devin, Medvo vas in Stivan kamion točno ob 11. uri iz Stivana.
- e) Za Salež, Gabrovec in Zgonik kamion točno ob 11. uri iz Gabrova.
- f) Za Sv. Križ kamion ob 12. uri iz Sv. Križa.
- g) Za Kontovec-Prosek točno ob 12. uri s Proseka 2 kamiona.
- h) Za Nabrežino, Sempolaj in Mavhine kamioni točno ob 12. uri iz Nabrežine.
- i) Za Sv. Ivan iz kamnoloma Facconzi 2 kamiona točno ob 12. uri.
- j) Vredlo točno ob 12. uri izpred gostilne Minussi.
- k) Za zbor iz mesta in spodnje okolice bodo kamioni odpeljali točno ob 12. uri iz ulice Fabio Severo (Caharija).

Vse tiste, ki se bodo udeležili koncerta kot poslušalci obveščamo, da bodo kamioni vozili na Opčine iz zgoraj navedenih središčnih postaj ali zbirališč. Najprej bodo kamioni peljali pevce, šele potem bodo vozili poslušalce.

Opozorjamo tržaško ljudstvo, da se naj kolikor mogoče poslužijo tuji openskega tramvaja, ker bo vozil zaradi našega koncerta pogostje.

Uradni izidi sindikalnih volitev

OOSS javlja izide sindikalnih volitev, ki so se vršile 2. in 3. t. m.

V papirnici Glessich so dobili ES v podetistični odbor 1 člana, DZ 2; za strokovno skupščino so dobili ES 0 delegatov, DZ 2 delegatov.

V AGIP bivši BP so dobili ES v tovarniški odbor 2-1 člana, delavska zbornica pa 1-1. ES so dobili v strokovno skupščino 2 delegata, DZ 1.

V državnem prevoznem podjetju so dobili v tovarniški odbor ES 1-1 člana, DZ 2-1; delegatov za strokovno skupščino so dobili ES 2, DZ 2. Pri Beltrame so dobili ES za tovarniški odbor 1 člana, DZ 4; delegatov za strokovno skupščino so dobili ES 4, DZ 10.

SNG še vedno čaka na dvorano

Oglasili smo se pri upravniku SNG tov. Modestu Sancinu, da bi nam povedal, kaj pripravljajo novega SNG in kdaj bodo premiere. Tov. Modest Sancin nam je rad ustregel in nam odgovoril na vprašanja:

Kakšne premiere ste pripravili? Nastudirali smo dve premieri: Znano delo švicarskega pisatelja Johna Knitta »Via Mala« in »Ana Christie« znanega ameriškega dramatika O' Neilla. Obe deli smo nastudirali še pred dvema mesecema. Zakaj se niste nastopili?

To je pa zopet vprašanje primerne dvorane, na katero še čakamo. Po mnogih intervencijah smo jo dobili pred dne 25. aprila. Takrat so nam obljubili, da bomo dobili vsak petek dvorano na razpolago. Naslednji teden pa so Angleži dvorano »Nazionale« prepuščili Amerikancem. Začeti smo morali z novimi prošnjami in intervencijami in se zanimali, kdo razpolaga z dvorano. V začetku maja so nam obljubili, da nam bodo dali v nekaj dneh odgovor. Toda do danes se ne vemo, pri čem smo, in čakamo.

Imate še kaj v načrtu? Pripravljeni smo »Sen Kresne noči«, delo največjega svetovnega dramatika Angličan Shakespeara. To delo igrajo vsi največji odri na svetu. Isto je bilo že pred vojno tu, v filmo v Ameriki. Si to premislite mislimo nastopiti na prostem.

Morilec voznikov v Bazovici obsojen na dosmrtno ječo

Včeraj je porotno sodišče sodilo 20 letnemu Jožetu Skočaju iz Hotične pri Materiji, ki je 16. aprila umoril voznika Rudolfa Zadnika in Justa Butjaja iz Trsta Izvabili ju je vsakega posebej iz Trsta v gozd pri Bazovici, češ da ima tam nekaj drv, katere je treba prepeljati v Trst. V gozdu je z železnim drogom najprej pobil Zadnika, mu zvezal z verigo noge in ga še živega zavlekel v grmičevje, kjer ga je dokončno umoril z udarcem kopalce po glavi. Nato je vrnil v Bazovico ter pripeljal v gozd še voznika Butjaja in ga na enak grozen način umoril.

Obtožence je na vprašanja predsednika Zetta priznal svojo krivdo in mu s komaj slinim glasom dejal, da je njegova izjava na policiji točna.

Nato so zaslišali trinajst prič, ki pa niso povedale nič bistvenega, ker je obtožence priznal svojo krivdo in natančno orisal strahotni zločin. Med pričami sta bila tudi Zadnikova hčerka in žena.

Odvetnik Silbattero, ki je zastopal civilno stranko je zahteval strogo kazni in oskoldnjo za sorodnike umorjenih.

Sodišče je po več kot polurnem posvetovanju obsodilo Skočaja na dosmrtno ječo in povrniti vseh stroškov ter na osem mesecev samotne celice. Branilec Zennaro bo vložil proti sodbi priziv.

Obtožence je na vprašanja predsednika Zetta priznal svojo krivdo

Proces proti Lonjercem

Obzorje postaja jasnejše

Včerajšnja jutranja razprava v celici, ko je Cok rotli Udovica, naj pove, kdo je aretiral pokojnega Savja, ker on sam se čuti ne dolžnega. Pri tem je Udovica bil mace vzemirjen in priznal, da je Cok v resnici nedolžen, da pa tega ne more izjaviti pred sodiščem, ker bi si sicer svoj osebni položaj poslabšal. — Po tej Cokovi izjavi je obzorje na procesu postalo jasnejše. Istosčasno je Cok v tem zapisniku izjavil, da mu je Udovica pri nekem pogovoru omenil, da mu bo potem, ko bosta izpuščena, prišel nekada mladenčica, katerega zunanost se strinja z opisom osebe, ki ga je dala priča Ljivo Can. Ta oseba naj bi bila aretirala prične stare, Po teh formalnostih je predsednik sodišča odgodil razpravo na torek, 10. t. m.

S temi dejstvi, so se reži izpodmaknila tla pod nogami. Obzorje, ki so ga režiserji že od začetka procesa vztrajno zastirali in v soboto z novo »fotbo« položaj se zaostri, je postalo jasnejše, in napetost, z nekaterimi poročevalci gotovih tržaških listov vred so doživeli presenečenje, katerega si prav gotovo niso želeli. Nadaljni potek razprave pa bo do dokončno pokazal, kaj so nekateri hoteli ustvariti s tem procesom.

Člani Colottijeve bande ostanejo v zaporu

Včeraj ob 9. uri se je pri prizivnem sodišču nadaljevala razprava proti Guellju in padjalem, ki je bila prekinjena v sredo 28. maja t. l.

Najprej je govoril odvetnik G. Glanini, ki je zagovarjal Nicola Cotechijo in zahteval oprostitve. Naravno, da je bil tudi ta nedolžen, čeprav je bil načelnik policije čete in so v njegovi sobi prepevali fašistične pesmi pred Mussolinijevim sliko.

Sodišče je nato po skoro tri urnem posvetovanju potrdilo prvotno razsodbo glade Cotechija Nikola, Udina Pavana, Gerarda Brugnotta in Antona Signorilla. Delo je ugodilo pritožbi državnega tožila glede Giuseppe Guellja in Domenika Miana v zvezi s členom št. 40. Popolnoma je sodišče opustilo je Peroneja Umberta. Tako bodo člani Colottijeve bande še nadalje sedeli v zaporu, oziroma v skrivališčih, kamor so se zatekli.

DAROVILNOSTI

Za dijaško matico so darovali: tov. Gherardo Franciska Lj. 500, tov. Stubej Ivan iz Saleža Lj. 100, tov. Slavec Ivan iz Boljunca Lj. 50; v počastitev spomina blagoslovljenosti, Ivanke Stubej darovala ob priliki prve obilnice smrti vojka in Danila Lj. 2000, skupna iz Saleža, ki se je udeležila tabora v Lipici Lj. 700. Ob priliki poroke tov. Šekua Marije in Goja Alberta so darovali za spomenik padlih borcev v Pliskovici Lj. 2300.

Ob prvi obilnici smrti naše ljubljenice Tatjana daruje družina Plešnar Lj. 1000 za našega dijakia in Lj. 1000 za soc. skrbstvo ljubljanske univerze.

Ob priliki poroke tov. Angele in Marije Kralj je darovala vesela družba Lj. 1680 za politične pripornike.

(Se nadaljuje)

KOLEDAR

Četrtek, 5. junij

Telovo, Bonifacij, Dobrotli

Sonce vzhaja ob 5.11, zahaja ob 20.46. Dolžina dneva: 12.57.

Jutri, 6. junij

Bertrand, Milutin.

Spominski dnevi

1942: Boji štajerskega bataljona na Cemeljskih planinah.

1944: Enote XXX. divizije so uničile v dvodnevni bojih nemško-belgarijsko postojanko v Razdrem.

Dobro orodje delo skrajša

Domoga gora najbolj zeleni.

Ljudsko slavlje na Opčinah

I. okraj priredi jutri, 5. t. m. ob 4. popoldne ljudsko slavlje na Opčinah v Prosvetnem društvu. Na sporedu so dramske, pevke točke in koncert. Poleg tega bo poskrbljeno za zabavo.

Planinsko društvo v Trstu

je odgodilo svoj izlet na Snežnik na naslednjo nedeljo, dne 13. t. m. Izlet C.A.T. Tajništvo javlja članom in prijateljem, da bo v nedeljo, 8. t. m. izlet v Tolmino s turo na Skrbino in Opatijo z izletom na Učko. Pojasnila in vpisovanje v uici Conti 11 od 18. do 20. ure.

Pester večer v Barkovljah. V soboto, 7. t. m., ob 21. uri priredi prosvetno društvo »Matjaš Marij-Milan« v Barkovljah pester večer radijskih sodelavcev. Poleg izbrane sporeda opazujemo zlasti na gostovanju slovenskega vokalnega kvinteta iz Ljubljane.

Posebne nakaznice za upokojence in revščine. Upravičenci naj dveh tedne prej, kot prej, v najkrajšem času v ulici Malcon 3 in pri podružnicah občinskega prekrbovalnega urada. Upokojenci naj predložijo svojo knjižico in reševski osebno izkaznico. Oboji pa še redno živilsko nakaznico. Jutri bodo uradovali od 8. do 12. ure.

Hoteli in menze. V številki ob 31. maja »Unità Opera« so objavljene sezname za draginske doklade za namembne gostinske stroke.

Nabavimo vse člane, da se javijo na sedežu ul. Imbriani 5, soba 13 zaradi važnih sporov.

Zadružni oddelki javlja vsem zainteresiranim, da ima v ulici Zonta 2 na razpolago nekaj čevljev, moških, ženskih in otroških sandal.

Mestni odbor. V petek, 6. t. m., ob 19. uri v ulici Imbriani 5 seja strokovnih tajni mesarski odbor.

Mesariji. Bivši mesarski nameščenci pri Delavskih zadrugah bodo imeli zborovanje v petek, 6. t. m., ob 19. uri v ulici Imbriani 5. Razpravljali bodo o važnih vprašanjih.

Sindikalne volitve

OOSS javlja, da bodo jutri, 6. t. m., volitve v sledečih podjetjih: mlarni »Adria« ob 8. jutraj in v podjetju Luigi Zucculini ob 14. uri.

Draginske doklade za kruh upokojencem in brezposelnim